

СТАНОВИЩЕ

от проф. Антония Йорданова Янакиева, дм
Катедра по Оценка на здравните технологии
Факултет по Обществено Здраве
„Проф. д-р Цекомир Воденичаров, дмн“

Съгласно Заповед № Р-109-380/18.09.2025 г. на Ректора на МУ «Проф. Д-р Параслев Стоянов» -
Варна

за дисертационен труд на тема:

„ЦЕНТРАЛИЗИРАНО РАЗТВАРЯНЕ НА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ ЗА СИСТЕМНО ЛЕЧЕНИЕ НА ЗЛОКАЧЕСТВЕНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ В БОЛНИЧНИТЕ АПТЕКИ В БЪЛГАРИЯ –СПЕЦИФИКИ, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ“

с автор Велина Христова Григорова

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, в област на висше образование 7.
Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.3. Фармация по Докторска програма
Болнична фармация

Научни ръководители: проф. Евгени Григоров, дф и проф. Асена Сербезова, дмн

Становището е изготвено в съответствие със Закона за развитие на академичния
състав в Република България и Правилника за неговото приложение в Медицински
университет-Варна.

I. Кратки биографични данни на кандидата

Докторантката Велина Григорова има завършени две висши образования: по специалност „Биология“, ОКС „Магистър“ от Софийски Университет „Св. Климент Охридски“ и по „Фармация“, ОКС „Магистър“ от Медицински университет-София. Продължавайки да надгражда своите знания и компетенции тя придобива и две специалности в областта на здравеопазването: „Клинична фармация“ и „Болнична фармация“. През 2022 г. тя е първият зачислен в България докторант, по ново акредитираната докторска програма „Болнична фармация“ в Медицински университет „проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна. Велина Григорова е доказан професионалист във фармацевтичната професия с над 25 години стаж в болнични аптеки на лечебни заведения. През годините е заемала и различни позиции в съсловната организация (БФС) на магистър-фармацевтите, включително и за 1 година е била председател. Два последователни мандата е била председател на УС на Професионалната организация на болничните фармацевти в България (ПОБФБ), като изключително много е помогнала за утвърждаването на тази част от фармацевтичната професия. Към настоящия момент,

Велина Григорова работи като управител на една от най-големите болнични аптеки в България в Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда в гр. София. Владее отлично английски език и ползва руски.

II. Обща характеристика на труда

Представеният за становище дисертационен труд на маг. фарм. Велина Григорова е в общ обем от 139 стандартни страници и е структуриран по следния начин: Въведение, Глава I. Литературен обзор, Глава II. Цел, задачи, материали и методи, Глава III. Резултати, Обсъждане, Заключение и изводи, Приноси, Приложения и Книгопис. Разработката е илюстрирана с 54 фигури и 10 таблици, представени са въпросниците в приложенията. Библиографската справка съдържа 139 източника, като повечето от тях са на латиница.

III. Оценка на актуалността и значимостта на темата

Дисертабилността на избраната тема се основава на изключително актуален проблем, а именно увеличаващия се брой на пациентите с онкологични заболявания и паралелно на това повишаващата се нужда от безопасността при работа с цитостатици и ефективното използване на ресурсите в здравната система. Научният труд прави оценка на работните условия и степента на професионални рискове за болничните фармацевти, както и значимата им роля и принос към клиничната практика и терапевтичните резултати. Изследването предлага хоризонтално и вертикално разглеждане на еволюцията, текущото състояние, бъдещите насоки и възможности за подобрене в онкологичната фармация и болничните аптеки. Данните имат потенциала да подпомогнат по-качественото, икономически изгодно, безопасно и стойностно-ефективно производство, съхранение и приложение на лекарства за системно лечение на рак в България.

Прегледът на **литературата** свидетелства за задълбочена теоретична подготовка на докторанта Велина Григорова. Литературният обзор е с актуални източници, задълбочен и аналитичен.

В обзора са разгледани детайлно:

- ✓ Същността и класификацията на лекарствените продукти за системно лечение на злокачествени заболявания;
- ✓ Причината за възникване и въвеждане на централизираното разтваряне на цитостатици, условията за приготвяне, обучението на персонала и процедурата в България.

IV. Оценка на целта, задачите и методологията

Въз основа на изчерпателния литературен преглед, докторантът е дефинирал целта на научния труд - да проучи и анализира процеса по централизирано приготвяне на разтвори на лекарствени продукти за системно лечение на злокачествени заболявания в болничните аптеки в България, както и подготовката на персонала за извършването на тази специфична фармацевтична дейност. Задачите са шест на брой, отговарят на така поставената цел и методологията е съобразена с тях. Настоящото проучване е първо по

рода си в България, което носи висока научна и приложна стойност в тази сфера – в нормативен, организационен и професионално-съсловен план.

Приложената методология на изследването е правилно подбрана. Използвани са исторически преглед, документален и статистически анализ и са проведени интервюта в 18 от лечебните заведения в страната, извършващи дейности по лечението на онкологични заболявания. Посочени са периода и мястото на проучването, използваната методология, включващи и изключващи критерии за участие и начина на набиране на респонденти. Считаю, че изследването е изчерпателно и е изпълнило заложената цел и задачи в докторската дисертация.

V. Оценка на резултатите

Докторантът Велина Григорова предлага в своята разработка няколко анализа. Първият раздел в Глава Резултати е посветен на анализ на действащата нормативна база и на реалното състояние на болничните аптеки, които извършват централизирано приготвяне на лекарства за системно лечение на онкологични пациенти. Представената информация е богата и показва задълбочено познаване както на законодателството, така и на приложението му в практиката. Основен извод е липсата на централизиран контрол на приготвянето на лекарства за системно лечение на злокачествени заболявания. Вторият раздел синтезира значителна по обем информация за лечебните заведения, които предоставят онкологична помощ в страната – броя на болниците, наличния леглови фонд, формата на собственост, източниците на финансиране и териториалното разпределение. Изграждането и оборудването на асептично помещение за приготвяне на разтвори за системно лечение на онкологични заболявания, както и осигуряването на квалифициран персонал, е значителна инвестиция за всяка болница. Основен извод тук е възможността за приложение на по-ефективен подход и по-рационално планиране и използване при подготовката на разтвори за пациенти на лечебното заведение и за пациенти на други болници. Третата част от изследването посочва отчетените към НЗОК неизползваеми остатъци от приготвянето на антинеопластични лекарства за периода 2020–2024 г. След задълбочен анализ на методите за изчисляване на дозите, причините за неотчитане на остатъци и данни от 9 лечебни заведения най-важният извод е, че има възможност за сериозна ефективна промяна на използването на цитостатици и намаляване на публичните разходи. Това е ценен анализ за намаляване на разходи, които могат да се използват за допълнителни други дейности по лечението на онкоболните. Следващите две части изследват профила на фармацевтите, които приготвят парентерални противотуморни разтвори, както и подготовката на екипите в аптеките с централизирано разтваряне на цитостатици. Основен извод е липсата на академични или специализирани курсове, което остава добра възможност за университетите да допълнят обученията, организирани от професионални или неправителствени организации. Главата включва и конкретни препоръки към държавни институции и университети за подобряване на нормативната уредба и обучението. Дисертацията съдържа общо 14 извода.

VI. Оценка на приносите

Приносите, дадени от автора, са изключително полезни и в научно-теоретичен, и в научно-приложен план, давайки решения за по-доброто управление и организиране на

централизираното разтваряне на лекарствени продукти за системно лечение на злокачествени заболявания в болничните аптеки в България. Докторантът Велина Григорова демонстрира висока експертиза и представя реалните проблеми в практиката, като прави ценни изводи за развитието на професията и предизвикателствата пред съсловието.

VII. Автореферат и публикации по научния труд

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет-Варна и коректно отразява получените резултати и научните приноси на дисертационния труд.

Представени са пет публикации в научни списания и четиринадесет участия в научни конференции, свързани с темата на дисертационния труд. В почти всички статии докторантът е първи автор, което показва личното му участие в разработването, дискусията и представянето на получените резултати. В допълнение, една от статиите е публикувана в международен журнал с IF, което е неоспоримо доказателство за значимостта на проведените проучвания. Установих и 3 цитата в Scopus на статия по докторантурата на Велина Григорова.

Стойностите на основните групи показатели са представени в таблицата:

Група от показатели	Правилник за приложение на ЗРАСРБ	Правилник за развитие на академичния състав в МУ-Варна	Маг. фарм. Велина Григорова
А	50	50	50
Г	30	30 (2 публикации, от които 1 в списания, реферирани в Scopus/Web of science)	59,5 Общо 5 1 статия (Scopus)
Общ брой точки			109,5

В заключение считам, че представеният дисертационен труд на Велина Григорова на тема „ЦЕНТРАЛИЗИРАНО РАЗТВАРЯНЕ НА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ ЗА СИСТЕМНО ЛЕЧЕНИЕ НА ЗЛОКАЧЕСТВЕНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ В БОЛНИЧНИТЕ АПТЕКИ В БЪЛГАРИЯ – СПЕЦИФИКИ, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ“ за придобиване на ОНС „Доктор“ по актуалност, прецизност и обем отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника на МУ-Варна за неговото прилагане. Научният труд е с научно-образователен, научно-приложен и методичен характер. Предложените препоръки са отправени към конкретни институции и това ги прави особено ценни в приложно-практическо отношение.

Въз основа на гореизложеното препоръчвам убедено на научното жури да присъди образователна и научна степен „доктор“ на Велина Григорова.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

12.11.2025 г.
Гр. София

Проф. Антония Янакиева, д-м